

Oslo kommune har egen særavtale.

Oslo kommune har egen tariffavtale som avviker fra Hovedtariffavtalen i kommunal sektor (HTAK). I henhold til HTAK, jf. enighetsprotokoll mellom KS og LO/NKF av 09.06.97, skal trygdemyndighetenes fastsettelse av graden av ervervsmessig uførhet eller medisinsk invaliditet legges til grunn ved fastsettelse av erstatningsutbetaling etter HTAK. Oslo kommune har imidlertid forbeholdt seg retten til å stå fritt i vurderingen av skadelidtes ervervsmessige uførhet, uavhengig av trygdens årsaksvurderinger. Arbeidsretten avsa 06.04.05 en dom av prinsipiell betydning om forståelsen av enkelte bestemmelser i overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune vedrørende tariffestede ytelser ved yrkesskade eller ulykkesskade i tjenesten. I henhold til dommen er både kommunen og kommunens forsikringsselskap, Oslo Forsikring AS, bundet av trygdeetatens godkjenning av en yrkesskade, slik at dette er tilstrekkelig vilkår for krav om ytelser etter tariffavtalen. Som følge av dette har kommunen vært nødt til å endre praksis. I den forbindelse har kommunen i noen av våre saker snudd etter dommen, og utbetalt erstatning etter tariffavtalen basert på 100% ervervsmessig uførhet i henhold til trygdens uførevedtak.

PROTOKOLL

190

Saks.nr. 9702295-3

Dato: 9. juni 1997
Sted: Kommunenes Hus
Parter: Kommunenes Sentralforbund (KS),
Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Norsk
Kommuneforbund (NKF)
Sak: Tvisten gjaldt forståelse av HTA § 11 nr. 1 sett i
sammenheng med to individuelle saker ihv
lbestad og Fauske kommune. Forhandlingene ble
holdt med hjemmel i HA § 7-3

Til stede:

Kommunenes Sentralforbund:	Wenche Brun Bull Ulv Andr�sen
Landsorganisasjonen i Norge:	H�kon Angell
Norsk Kommuneforbund:	Jan Tore Strand�s Odd Hegg�s

Etter forhandlinger i fellesmøter og særmøter kom partene frem til følgende:

Partene er enige om at Hovedtariffavtalens) (HTA) bestemmelser i § 11 gjelder uavkortet. I den grad arbeidsgiver ikke har tegnet forsikringer som dekker hele avtalebestemmelsens omfang, står arbeidsgiver ansvarlig for restoppgj ret som selvassurandør.

Når det gjelder forståelsen av HTA § 11 nr. 1 er partene enige om at yrkesskaden/yrkessykdom må godkjennes av Rikstrygdeverket, eller den Rikstrygdeverket har bemyndiget, med angivelse av medisinsk- og ervervsmessig uf rhetsprosent med direkte referanse til yrkesskaden/yrkessykdommen. Slik godkjenning må kreves fremlagt av den yrkesskadde f r erstatning etter HTA § 11 kan tilstås.

Rikstrygdeverkets fastsettelse av uførhetsgrad skal deretter legges til grunn ved fastsettelse av erstatningsutbetaling etter HTA.

Ad. Gunn-Eva Jørstad - Ibestad kommune

Saken utsettes i påvente av ytterligere dokumentasjon.

Ad- Jostein Nymo - Fauske kommune

Partene var enige om at Jostein Nymo oppfyller kravene til erstatning ved yrkesskade/yrkessykdom etter HTA § 11.

Folketrygdens angivelse av medisinsk- og ervervsmessig uførhet ved yrkesskade i vedtak av 20.07.95 og 10.01.96 skal legges til grunn ved erstatningsutmålingen.

Kommunenes Sentralforbund

Wendie Beier Børn

Landsorganisasjonen i Norge

Håkon Røyell

Norsk Kommuneforbund

[Signature]

ARD-2005-116

INSTANS:	Arbeidsretten - dom.
DATO:	2005-04-06
PUBLISERT:	ARD-2005-116
STIKKORD:	Erstatning; yrkesskade; utgiftsdekning; utgiftsrefusjoner; forsikring
SAMMENDRAG:	Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune har i kapittel 5 §5.1 første avsnitt en legaldefinisjon av yrkesskade. Ifølge bestemmelsen er yrkesskade « skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetatens som yrkesskade etter reglene i folketrygdloven kap. 13 ». Saken dreide seg om forståelsen av tre bestemmelser som alle gjelder tariffestede ytelser ved yrkesskade eller ulykkesskade i tjenesten. På alle tre punkter var det sentrale tvistetemaet hvorvidt trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade er et tilstrekkelig vilkår for å utløse krav på ytelser etter overenskomsten, eller om arbeidsgiveren har rett til å foreta en selvstendig vurdering av skaden og la denne være avgjørende for om ytelser etter overenskomsten skal gis. Bestemmelsens ordlyd og langvarig praksis viste ifølge Arbeidsretten at trygdeetatens godkjenning er et tilstrekkelig vilkår for krav på ytelser.
SAKSGANG:	Sak nr. 21/2004, lnr. 12/2005.
PARTER:	Fagforbundet (advokat Atle Sønsteli Johansen) mot Oslo kommune ved ordføreren (advokat Andreas Stang Lund).
FORFATTER:	Gisle, Gussgard, Aarbakke, Solheim, Glad, Balstad, Thaulow Rustad.

I Innledning

- (1) I overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune for perioden 1. mai 2004-30. april 2006 omhandler fellesbestemmelsenes kapittel 5 « Personalforsikringer og tilleggssytelser ved yrkesskade ». Kapittel 5 §5.1 første avsnitt lyder slik:
 « Med yrkesskade forstås skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetatens som yrkesskade etter reglene i folketrygdloven kap. 13. »
- (2) I §5.1 fjerde avsnitt fins en bestemmelse om erstatning tilsvarende minst 15 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) ved blant annet ulykkesskade i tjenesten når skaden medfører hel arbeidsuførhet eller dødsfall. Kapittel 5 §§5.2.1 og 5.2.2 omhandler henholdsvis dekning av utgifter ved sykebehandling og rett til tjenestefri med full lønn i inntil to år ved yrkesskade.
- (3) Det er oppstått tvist om trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade er et tilstrekkelig vilkår for å få rett til ytelser etter §§5.2.1 og 5.2.2, eller om det i tillegg er adgang for kommunen til å foreta en selvstendig prøving av det enkelte skadetilfelle. Tvisten omfatter også spørsmålet om hvilken betydning trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade eventuelt har for retten til erstatning etter §5.1 fjerde avsnitt.
- (4) Bakgrunnen for saken er i hovedtrekk:

II. Tariffbestemmelsene om ytelser ved yrkesskade i Oslo kommune

- (5) Overenskomsten mellom Oslo kommune og Fagforbundets forløper Norsk Kommuneforbund (NKF) har hatt bestemmelser om ytelser ved yrkesskade iallfall siden 1950. Ved avtalerevisjonen i 1976 ble bestemmelsene om ytelser ved yrkesskade samlet i §4.II. Her heter det:

« II. Ytelser ved yrkesskade (tjenesteulykke)

...

1. Med yrkesskade forstås skade eller sykdom som er godkjent av Rikstrygdeverket som yrkesskade etter lov om folketrygd av 17. juni 1966, §11-4 nr. 1, 3 og 4.
2. Rammes en arbeidstaker av yrkesskade, skal kommunen bære utgiftene ved sykebehandling i den utstrekning disse ikke dekkes av offentlige trygder.
3. Arbeidstaker som ikke kan utføre sitt arbeid som følge av yrkesskade, har rett til tjenestefri med full lønn i inntil 2 år. Ytelsene opphører ikke ved utløp av oppsigelsesfrist, vikariat eller sesong. Snarest mulig og senest etter 6 måneders sykefravær, skal eventuelle attføringstiltak tas opp til vurdering.

Personaldirektøren kan tilstå ytterligere tjenestefrihet med lønn hvis det er grunn til å anta at vedkommende innen rimelig tid kan gjenoppta sitt arbeid eller overføres til annen stilling.

Ved overføring til annet arbeid, beholder vedkommende sin tidligere stillings lønn såfremt han har minst 1 års forutgående tjeneste.

4. Ved ulykke i tjenesten som medfører hel arbeidsuførhet eller dødsfall, får arbeidstakeren eller ektefelle eller personer som for en vesentlig del ble forsørget av avdøde, utbetalt et beløp tilsvarende 10 G (10 x grunnbeløpet i folketrygden) på ulykkesdagen uten avkortning i de beløp som utbetales av andre institusjoner på grunn av ulykken. »

- (6) Ved de etterfølgende revisjoner av overenskomsten til og med revisjonen i 1990 ble det ikke gjort endringer av betydning for saken. Som følge av ikrafttredelsen av lov om yrkesskadeforsikring 1. januar 1990 ble det ved revisjonen av overenskomsten i 1992 tatt inn en ny bestemmelse for å sikre den yrkesskadede oppgjør etter den ordningen - lovens eller overenskomstens - som ga det gunstigste resultat.
- (7) Ved de senere overenskomstrevisjoner i 1990-årene ble det ikke gjort endringer av betydning for saken. I sin personalhåndbok av 1995 punkt 6.14.1.2 siste avsnitt ga kommunen uttrykk for følgende forståelse:

« Oslo kommune legger til grunn at det kun kan utbetales yrkesskadeserstatning ved yrkesskade eller yrkessykdom som er godkjent av Rikstrygdeverket som yrkesskade etter folketrygdlovens §11-4 nr. 1, 3 og 4, jfr. fellesbestemmelsenes §1, punkt 4.41 og at arbeidsuførheten skyldes ulykke i tjenesten. Det følger imidlertid ikke forpliktelser til i ethvert tilfelle å utbetale erstatning som en følge av et vedtak i trygdeetaten dersom det anses at grunnlaget for trygdeetatens vedtak vedrørende yrkesskade eller yrkessykdom ikke bør medføre erstatningsforpliktelser i henhold til lov om yrkesskadeforsikring. »

- (8) I overenskomsten for perioden 2000-2002 hadde kapittel 5 overskriften « Ytelser ved yrkesskade/yrkessykdom. Ulykke i fritiden ». De bestemmelsene som har betydning for saken, lød slik:

« §5.1 Yrkesskade/yrkessykdom

Med yrkesskade forstås skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetaten som yrkesskade etter reglene i folketrygdlovens kap. 13.

...

Protokolltilførsel:

Oslo kommune har tegnet forsikring for yrkesskade i henhold til tariffavtale og lov om yrkesskadeforsikring.

§5.2. Dekning av utgiftene

Rammes en arbeidstaker av yrkesskade, skal kommunen bære utgiftene ved sykebehandling i den utstrekning disse ikke dekkes av offentlige trygder.

§5.3. Tjenestefri med lønn

Arbeidstaker som ikke kan utføre sitt arbeid som følge av yrkesskade, har rett til tjenestefri med full lønn i inntil 2 år. Ytelsene opphører ikke ved utløp av oppsigelsesfrist, vikariat eller sesong.

...

§5.5 Hel/delvis arbeidsuførhet eller dødsfall

Ved ulykke i tjenesten som medfører hel arbeidsuførhet eller dødsfall, får arbeidstakeren eller ektefelle/partner/samboer, eller personer som for en vesentlig del ble forsørget av avdøde, utbetalt ytelser i henhold til lov om yrkesskadeserstatning - dog slik at det under enhver omstendighet utbetales et beløp tilsvarende 15 G (15 ganger grunnbeløpet i folketrygden) på ulykkesdagen. ...

Ved ulykke i tjenesten som medfører delvis arbeidsuførhet utbetales et beløp tilpasset skadeprosenten. »

- (9) I forbindelse med tariffoppgjøret i 2000 ble det nedsatt et partssammensatt utvalg som blant annet gjennomgikk bestemmelsene om ytelser ved yrkesskade og avga en innstilling. I denne innstillingen står det blant annet:

« 8.5 Yrkesskade/yrkessykdom (§5.1)

Kommunen tegner lovpålagt yrkesskedeforsikring.

Supplerende dekning ved ulykke som medfører arbeidsuførhet eller dødsfall (§5.5.1)

Arbeidsgiver tegner forsikring for ulykesskade i tjenesten, på direkte reise mellom hjem og arbeidssted/oppdragssted, på tjenestereise, ved fjernarbeid eller som følge av vold fra klient/bruker på fritiden som medfører hel arbeidsuførhet eller dødsfall utbetales erstatning tilsvarende lov om yrkesskade, dog minimum 15 G (15 ganger grunnbeløpet i folketrygden). Ved tilsvarende ulykke som medfører delvis arbeidsuførhet utbetales et beløp tilpasset skadeprosenten. »

- (10) Det er opplyst at man her redigerte sammen den tidligere bestemmelsen om erstatning ved ulykke i tjenesten med flere andre bestemmelser som ikke er av betydning for saken.

- (11) På grunnlag av utvalgsinnstillingen foretok partene en delvis omredigering av bestemmelsene om ytelser ved yrkesskade ved overenskomstrevisjonen i 2002. 2002-overenskomstens §5.4 lyder:

« §5.4 Yrkesskade/yrkessykdom

Med yrkesskade forstås skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetaten som yrkesskade etter reglene i folketrygdloven kap. 13.

Kommunen tegner lovpålagt yrkesskedeforsikring.

Supplerende dekning ved ulykke som medfører arbeidsuførhet eller dødsfall:

Arbeidsgiver tegner forsikring for ulykesskade i tjenesten, på direkte reise mellom hjem og arbeidssted/oppdragssted, på tjenestereise, ved fjernarbeid eller som følge av vold fra klient/bruker på fritiden som medfører hel arbeidsuførhet eller dødsfall utbetales erstatning tilsvarende lov om yrkesskade, dog minimum 15 G (15 ganger grunnbeløpet i folketrygden). Ved dødsfall utbetales erstatning til ektefelle/partner/samboer eller personer som for en vesentlig del ble forsørget av avdøde.

Ved tilsvarende ulykke som medfører delvis arbeidsuførhet utbetales et beløp tilpasset skadeprosenten.

I de tilfeller lov om yrkesskedeforsikring ved erstatningsutmålingen medfører høyere erstatning enn etter reglene i dette kapittel, utbetales bare erstatning etter loven.

I de tilfeller der den skadelidte eller etterlatte vil oppnå høyere samlet erstatning etter dette kapittel enn etter Lov om yrkesskedeforsikring, utbetales differansen i tillegg til erstatning etter Lov om yrkesskedeforsikring.

- (12) Overenskomsten for 2002-2004 §5.5 har overskriften « Tilleggsytelser ved yrkesskade ». Her har §§5.5.1 og 5.5.2 samme ordlyd som 2000-overenskomstens §§5.2 og 5.3.

- (13) Ved revisjonen i 2004 skjedde det ikke andre endringer enn at de siterte bestemmelsene skiftet paragrafnummer fra 5.4 og 5.5 til 5.1 og 5.2, og at « Byrådsavdeling for service- og organisasjonsutvikling » ble endret til « Byrådsavdeling for finans og utvikling ».

III. Aktuelle bestemmelser i lov og forskrift

- (14) Folketrygdloven av 18. februar 1997 nr. 19 §13-3 første og annet ledd lyder slik:

« §13-3. Yrkesskade

Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall som skyldes en arbeidsulykke som skjer mens medlemmet er yrkesskadedekket, se §§13-6 til 13-13.

Som arbeidsulykke regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid. »

- (15) I §13-4 fins bestemmelser om yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade. Videre heter det i §13-6 blant annet:

« §13-6. Arbeidstakere

Arbeidstakere (§1-8) som er medlemmer i trygden, er yrkesskadedekket.

Yrkesskadedekningen gjelder for yrkesskader som oppstår mens arbeidstakeren er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.

... »

- (16) Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 65 fastsetter i §3 første ledd en plikt for arbeidsgivere til å tegne forsikring til dekning av yrkesskade og yrkessykdom som nevnt i lovens kapittel 3, hvor det blant annet heter:

»§10. Dekningsområdet.

Yrkesskadeforsikringen skal ... dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.

..

§13. Erstatningsutmåling.

...

Kongen kan gi regler om utmålingen av erstatning etter loven. «

- (17) Med hjemmel i lovens §13 er det gitt forskrift av 21. desember 1990 nr. 1027 om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring. I forskriftens §3-2 er det fastsatt en grunnerstatning ved 100 % ervervsmessig uførhet. Grunnerstatningen varierer fra 22 til 30 G alt etter inntektsgrunnlaget for beregningen. I §3-3 er det så gitt følgende bestemmelser om erstatningens størrelse:

« §3-3. Skadelidtes alder

Erstatningsbeløpet ved 100 % ervervsmessig uførhet beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

a. Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen.

b. For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 5 % av grunnerstatningen.

Erstatningen skal likevel utgjøre minst 10 % av grunnerstatningen. »

- (18) I §6-1 heter det om erstatning ved dødsfall blant annet:

« §6-1. Erstatning til ektefelle eller samboer

Erstatning til ektefelle eller samboer ved dødsfall er 15 G.

..

For hvert år avdøde var over 46 år, reduseres erstatningen etter første ledd med 5 prosent, likevel ikke med mer enn 80 prosent. »

IV. Oppgjørspraksis ved ytelser etter overenskomsten

- (19) Inntil 1991 var Oslo kommune selvassurandør for ytelser etter overenskomsten. Frem til dette tidspunkt behandlet kommunen etter det opplyste på egen hånd saker om ytelser ved yrkesskade. Siden 1991 har oppgjøret i slike saker vært overført til forskjellige forsikrings- og skadeoppgjørsselskaper.
- (20) I 1996 opprettet kommunen sitt eget forsikringsselskap, Oslo Forsikring AS, som i de senere år har administrert kommunens forsikringsordninger. Etter det opplyste har selskapet fått beskjed av kommunen om at trygdeetatens godkjenning er et minimumsvilkår, men ikke et tilstrekkelig vilkår, for at den yrkesskadede skal tilkjennes ytelser etter overenskomstens §§5.1 første avsnitt og 5.2.1. Oslo Forsikring AS foretar i slike saker en selvstendig vurdering og har i noen tilfeller avslått å foreta utbetaling i tilfeller hvor skaden er godkjent som yrkesskade av trygdestaten. Vedtak om tjenestefri med full lønn etter §5.2.2 treffes etter det opplyste fortsatt av kommunen selv uten at det foretas noen vurdering fra forsikringsselskapets side.

V. Tvisteforløpet

- (21) Den 23. september 2002 sendte Kommuneansattes Hovedsammenslutning (KAH) følgende brev til Oslo kommune:

« YRKESSKADEFORSIKRING I OSLO KOMMUNE

Etter at Oslo kommune gikk over fra å være selvassurerende til å tegne yrkesskedeforsikring for sine ansatte, har vi opplevd at forsikringsselskapet har underkjent trygdeetatens vedtak om yrkesskade.

Dette problemet har nå økt til et slikt omfang at vi ønsker å ha et møte om saken.

Hensikten med møte[t] er å avklare forståelsen i pkt. 5.4 i Overenskomsten: 'Med yrkesskade forstås skade eller sykdom som er godkjent av trygdestaten som yrkesskade etter reglene i folketrygdlovens kap. 13.'

»

- (22) Tvisteforhandlingsmøte mellom Oslo kommune og KAH ble holdt 2. oktober 2003. KAH er en forhandlingssammenslutning som omfatter Fagforbundet og noen andre LO-forbund i Oslo. Selv om det er Fagforbundet og ikke KAH som er part i overenskomsten på arbeidstakersiden, er det ikke omtvistet at tvisteforhandlingskravet i arbeidstvistlovens §18 nr. 3 med dette er oppfylt. Partene kom ikke til enighet. I tvisteprotokollen er partenes standpunkter gjengitt slik:

« KAH forstår bestemmelsen dit hen at når trygdestaten har fattet vedtak om uføregrad skal ytelser etter tariffavtalen utbetales. KAH henviste til slik forståelse i KS-området som fremgår av protokoll av 9.6.1997.

Oslo kommunes representanter viste til Oslo kommunes personalhåndbok pkt. 6.14.1.2 hvor kommunens oppfatning av spørsmålet fremgår. Det gjengis fra nevnte pkt. følgende: 'Oslo Kommune legger til grunn at

det kun kan utbetales yrkesskadeserstatning ved yrkesskade etter folketrygdlovens kap. 13 og at arbeidsuførheten skyldes ulykke/sykdom i tjenesten. Det følger imidlertid ikke forpliktelser til i ethvert tilfelle å utbetale erstatning som en følge av et vedtak i trygdeetaten dersom det anses at grunnlaget for trygdeetaten, vedtak vedrørende yrkesskade eller yrkessykdom ikke bør medføre erstatningsforpliktelser i henhold til lov om yrkesskadeforsikring.' »

- (23) Fagforbundet brakte saken inn for Arbeidsretten ved stevning av 6. juli 2004. Hovedforhandling ble holdt 8. og 9. mars 2005. Én representant for hver av partene forklarte seg, og fire vitner ble avhørt.

VI. Saksøkerens anførsler

- (24) *Fagforbundet* har i det vesentligste anført:
- (25) Spørsmålet i saken er om trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade automatisk utløser krav på ytelser etter overenskomstens §§5.1 fjerde avsnitt, 5.2.1 og 5.2.2. Det er førstnevnte bestemmelse som har størst betydning, fordi den setter en nedre grense på 15 G for engangserstatning ved ulykkeskade i tjenesten. Dette gjelder uavhengig av den skadedes alder og gir derfor eldre yrkesskadede arbeidstakere - og eventuelt deres etterlatte - en til dels betydelig bedre dekning enn det som følger av forskriften om standardisert erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven.
- (26) Yrkesskade er i overenskomsten et fellesbegrep for arbeidsskade og arbeidssykdom som faller inn under definisjonen i folketrygdlovens §§13-3 og 13-4, og som er godkjent av trygdeetaten etter bestemmelsene i folketrygdlovens kapittel 13.
- (27) I tillegg til de lovfestede ytelser kommer de tariffestede. I tariffavtale kan det også avtales at trygdeetatens vedtak i det enkelte skadetilfelle skal være bindende for retten til ytelser etter avtalen. Dette er tilfelle i overenskomsten for Oslo kommune og fremgår av §5.1 første avsnitt. En godkjenning fra trygdekontorets side av en skade som yrkesskade vil således automatisk utløse krav på de tariffbaserte ytelser. Godkjenning fra trygdeetaten er et *tilstrekkelig vilkår*, slik at når slik godkjenning foreligger, har arbeidstakeren krav på ytelsene uten videre prøving. På den annen side vil et vedtak fra trygdekontorets side om at skaden *ikke* er en yrkesskade, medføre at vedkommende ikke har krav på ytelser etter overenskomstens bestemmelser om yrkesskade.
- (28) Overenskomsten har hatt bestemmelser om ytelser ved yrkesskade i svært mange år. I 1976 fikk man i §4.II bestemmelser som i realiteten er de samme som i dag. Disse bestemmelsenes punkt 1 og 2 tilsvarer 2004-overenskomstens §5.1 første avsnitt og §5.2.1. I 1976-overenskomstens §4.II punkt 3 finner vi bestemmelser som tilsvarer nåværende overenskomsts §5.2.2, mens punkt 4 i 1976-overenskomsten tilsvarer dagens §5.1 fjerde avsnitt. Vilårene var de samme i 1976 som i 2004: For det første måtte skaden falle inn under folketrygdloven, og for det andre måtte det foreligge godkjenning fra trygdeetaten (i 1976 Rikstrygdeverket).
- (29) Det erkjennes at ordet « yrkesskade » hverken er brukt i någjeldende overenskomsts §5.1 fjerde avsnitt eller i tilsvarende bestemmelse i 1976-overenskomsten. I stedet heter det « ulykkeskade i tjenesten » i 2004 og « ulykke i tjenesten » i 1976. Slik erstatningsbestemmelsen er plassert i 1976-overenskomsten under overskriften « Ytelser ved yrkesskade (tjenesteulykke) », kan det imidlertid ikke være tvil om at man med begrepet « yrkesskade » i §4.II punkt 1 mente det samme som skade ved « ulykke i tjenesten » i §4.II punkt 4. Derfor gjaldt vilårene om at skaden måtte falle inn under folketrygdloven, og at det måtte foreligge godkjenning fra trygdeetaten, også for erstatning etter §4.II punkt 4.

- (30) De endringer som er foretatt i de aktuelle bestemmelsene etter 1976 er dels forandringer i lovhenvisningene som følge av endringer i lovverket, og dels endringer som består i at nivået på ytelsene er blitt bedre ved at engangserstatningen er økt til 15 G. Dessuten ble « Rikstrygdeverket » endret til « trygdeetaten » i 1998. Dette var en presisering fordi det ikke alltid er Rikstrygdeverket som treffer avgjørelsen. Videre er det ved de tre siste revisjonene foretatt endringer av systematikken i fellesbestemmelsene, noe som imidlertid ikke innebærer endringer av materiell art på de punkter som er omfattet av tvisten. Definisjonen av yrkesskade og vilkårene for å motta ytelser etter overenskomsten ved yrkesskade er således de samme nå som i 1976. Det er en klar bro fra 1976-overenskomsten til 2004-overenskomsten på dette området.
- (31) Ordlyden peker klart i favør av Fagforbundets forståelse. Begrepet « yrkesskade » i overenskomstens §§5.2.1 og 5.2.2 må reflektere definisjonen i §5.1 første avsnitt. Ut fra en naturlig språklig forståelse må §5.1 første avsnitt leses slik at trygdeetatens godkjenning er et tilstrekkelig vilkår for å utløse krav på ytelser etter §§5.2.1 og 5.2.2. Det er ikke noe i avtaleteksten som tilsier at det i tillegg er adgang for arbeidsgiver til å foreta en selvstendig prøving av skadetilfellet når skaden først er godkjent av trygdeetaten. Ut fra det som ovenfor er anført om sammenhengen mellom 1976-overenskomsten og dagens overenskomst og mellom begrepene « yrkesskade » og « ulykke i tjenesten », er det klart at det heller ikke i saker om erstatning etter §5.1 fjerde avsnitt fins en slik adgang for arbeidsgiver.
- (32) Oslo kommune har tidligere gitt uttrykk for samme avtaleforståelse som Fagforbundet. Det fremgår av Oslo byretts dom av 2. mars 2001 i sak nr. 00-07448 A13 at kommunen anførte at dens forpliktelser ved uførhet avhenger av trygdeetatens vurderinger når det gjelder hvorvidt en skade er en yrkesskade. Riktignok kan uttalelsen i personalhåndboka av 1995 tyde på en annen oppfatning fra kommunens side. Det er imidlertid tvilsomt om denne uttalelsen har noen relevans for saken her, all den stund den dreier seg om kommunens forpliktelser etter lov om yrkesskadeforsikring, noe det ikke er reist tvist om.
- (33) Partenes praksis har inntil nylig vært entydig. Fagforbundet - og før dette NKF - har aldri sendt inn krav når trygdeetaten har avslått dekning, og omvendt har kommunen inntil for få år siden aldri nektet dekning når trygdeetaten har godkjent skaden som yrkesskade. Denne praksis ble fulgt helt konsekvent. Kommunen har ikke fremlagt noe eksempel på det motsatte. Det vises også til vitnet Nilsens forklaring. Det var først rundt år 2000, altså flere år etter at kommunen overførte oppgjøret av sakene til skadeoppgjørsselskaper og forsikringsselskaper, at det ble innført en ny praksis med overprøving av trygdevedtakene, slik at enkelte yrkesskadede arbeidstakere ikke fikk utbetaling etter overenskomsten. På dette tidspunkt trodde man i NKF at partene var enige om tolkningen av yrkesskadebestemmelsene i overenskomsten, men at selskapene praktiserte bestemmelsene feil. Først da det nærmet seg oppgjøret i 2002, ble det klart for arbeidstakersiden at partene hadde ulik oppfatning av tolkningen av bestemmelsene.
- (34) Oslo kommune la på 1990-tallet vekt på å forsøke å harmonisere fellesbestemmelsene i overenskomsten med tilsvarende bestemmelser i overenskomsten mellom LO/NKF og Kommunenes Sentralforbund (KS). Det vises til saksfremstilling for byrådet, byrådsak nr. 413/92. Hva som gjelder på KS-området kan derfor kaste lys over hva som gjelder i Oslo kommune. Det vises til Arbeidsrettens dom inntatt i ARD-2001-260, hvor retten på side 275 uttaler at tariffavtalen for KS-området må forstås slik at trygdemyndighetenes avgjørelser ikke kan overprøves i forbindelse med erstatningsfastsettelsen.
- (35) Fagforbundet har nedlagt følgende påstand:
- « Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.21 1. jfr. overenskomsten §5.1, som gir dekning for utgifter ved yrkesskade, er slik å forstå at

trygdeetatens godkjenning etter ftrl. kap. 13 skal legges til grunn, og er bindende for begge parter, når det gjelder spørsmålet om det foreligger yrkesskade.

2. Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.22 jfr. overenskomsten §5.1, som gir rett til tjenestefri ved yrkesskade, er slik å forstå at trygdeetatens godkjenning etter ftrl. kap. 13 skal legges til grunn, og er bindende for begge parter, når det gjelder spørsmålet om det foreligger yrkesskade.
3. Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.1 fjerde ledd som ved « ulykkesskade i tjenesten » gir rett til engangserstatning på inntil 15 G, er slik å forstå at trygdeetatens godkjenning etter ftrl. §13 skal legges til grunn og er bindende for begge parter. »

VII. Saksøktes anførsler

- (36) *Oslo kommune* har i hovedsak anført:
- (37) Tvisten dreier seg om to hovedspørsmål. Det ene er om trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade er en tilstrekkelig betingelse for å utløse krav på ytelser etter overenskomstens §§5.2.1 og 5.2.2, eller om slik godkjenning bare er en nødvendig betingelse, slik at det i tillegg kan skje en selvstendig overprøving fra kommunens side. Det andre hovedspørsmålet dreier seg om den eventuelle betydning trygdeetatens vedtak har for den skadedes rett til erstatning etter §5.1 fjerde avsnitt.
- (38) Paragrafene 5.2.1 og 5.2.2, hvor ordet « yrkesskade » er brukt, må forstås på bakgrunn av definisjonen av yrkesskadebegrepet i §5.1 første avsnitt. Her trekker ordlyden tilsynelatende i retning av Fagforbundets forståelse. Ser man nærmere på §5.1 første avsnitt, er dette imidlertid likevel ikke helt klart. Det går ikke frem av ordlyden om det er ment at trygdens vedtak skal være et tilstrekkelig eller bare et nødvendig vilkår for ytelser etter overenskomsten.
- (39) Alle de tre omtvistede bestemmelsene har sine forløpere i tidligere overenskomster. Bestemmelsen om engangserstatning ved ulykke i tjenesten sto nesten uendret fra 1950 til 2000. Forløpere til dagens §§5.2.1 og 5.2.2 fins også helt siden 1950, og ordlyden har vært noenlunde den samme siden 1976. Det som springer en i øynene, er at ordet « yrkesskade » aldri har vært brukt i erstatningsbestemmelsen, men derimot i forløperne til §§5.2.1 og 5.2.2. Dette ser man tydelig i 1976-overenskomstens §4.II, hvor ordet « yrkesskade » er brukt i punktene 1, 2 og 3, som tilsvarende dagens §§5.2.1 og 5.2.2. Ordet er derimot ikke brukt i erstatningsbestemmelsen i punkt 4, hvor det i stedet står « ulykke i tjenesten », som må være det samme som « tjenesteulykke » i overskriften. Yrkesskade og tjenesteulykke er altså ikke synonymer. Dette bekreftes også av at punktene 1, 2 og 3 i bestemmelsen av 1976 omfatter skade og sykdom, men ikke dødsfall, mens punkt 4 omfatter skade og dødsfall, men ikke sykdom. Det var altså bestemmelser med forskjellig virkeområde, og slik er det også i dag.
- (40) Ordlyden og avtalehistorien peker altså klart i retning av at erstatningsbestemmelsen ikke hører til overenskomstens bestemmelser om yrkesskade. Strengt tatt peker ordlyden i retning av at trygdekontoets vedtak ikke behøver å spille noen rolle overhodet i saker etter §5.1 fjerde avsnitt. Det synes imidlertid å være en felles forståelse mellom partene om at godkjenning fra trygden skal være et vilkår også for ytelser etter denne bestemmelsen, men etter kommunens forståelse kan det ikke være noe mer enn et nødvendig vilkår.
- (41) Det er ikke riktig når saksøkeren hevder at tolkningen av tilsvarende bestemmelser i overenskomsten for KS-området er et moment for forståelsen av bestemmelsene i overenskomsten for Oslo kommune. Tidlig i 1990-årene kom tanken om en tilnærming

mellom de to overenskomster opp fordi kommunen overveide å overføre partsforholdet til KS. Dette er bakgrunnen for at kommunen i 1993 tok til orde for en harmonisering av fellesbestemmelsene innenfor de to tariffområdene. Planene om overføring av partsforholdet ble imidlertid ikke realisert, og dermed ble tanken om harmonisering forlatt. Det er derfor fortsatt betydelige forskjeller mellom KS-overenskomsten og overenskomsten for Oslo kommune, og fortolkningen av KS-overenskomsten har ingen relevans for tvistespørsmålet i vår sak.

- (42) Arbeidstakerorganisasjonene må ha kjent til personalhåndboka av 1995. Det innrømmes at punkt 6.14.1.2 siste avsnitt i håndboka er vanskelig å tolke. Det synes imidlertid klart at ulykke i tjenesten er et selvstendig grunnlag for ytelser, forskjellig fra yrkesskade, og at siste setning i avsnittet inneholder en modifikasjon som går ut på at kommunen ikke anser seg forpliktet til å følge trygdeetatens vedtak i ethvert tilfelle.
- (43) Det kan stemme at trygdekontorets vedtak til utpå 1990-tallet ble lagt til grunn ved praktiseringen av overenskomstens bestemmelser om dekning ved yrkesskade. Forklaringen kan være at kommunen manglet den nødvendige fagkompetanse til å ta stilling til slike saker, og man var da henvist til å lite på trygdeetatens kompetanse. I dette ligger det imidlertid ikke noen *tariffrettslig forpliktelse* for kommunen til å følge trygdekontorets vedtak i ethvert tilfelle. Derfor er det ikke i strid med overenskomsten når Oslo Forsikring AS, som har den fornødne kompetanse, nå i noen tilfeller overprøver trygdeetatens vedtak.
- (44) Reelle hensyn peker i retning av at det bør være adgang til å overprøve trygdemyndighetenes vedtak. Dette er saker som har liten betydning for trygdeetaten, noe som kan føre til at enkelte saker ikke behandles forsvarlig, slik at trygdekontoret ikke alltid kommer til riktig konklusjon. Det vises til forklaringen fra vitnet Chambenoit, skadesjef i Oslo Forsikring AS.
- (45) Oslo kommune har nedlagt følgende påstand:
« Oslo kommune frifinnes. »

VIII. Arbeidsrettens syn på saken

- (46) *Arbeidsretten* er kommet til at saksøkeren må gis medhold og vil bemerke:
- (47) Saken dreier seg om forståelsen av tre bestemmelser i overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune, som alle gjelder tariffestede ytelser ved yrkesskade eller ulykkesskade i tjenesten. Forholdet mellom disse begrepene kommer retten tilbake til. På alle tre punkter er det sentrale tvistetemaet hvorvidt trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade er tilstrekkelig for å utløse krav på ytelser etter overenskomsten, eller om arbeidsgiveren har rett til å foreta en selvstendig vurdering av skaden og la denne vurderingen være avgjørende for om ytelser etter overenskomsten skal gis.
- (48) Nedenfor vil retten først behandle tvisten om §§5.2.1 og 5.2.2 under ett. Deretter behandles tvisten om §5.1 fjerde avsnitt.
Arbeidsrettens syn på forståelsen av §5.2.1 om utgiftsdekning og §5.2.2 om tjenestefri med lønn
- (49) §5.2.1 gir yrkesskadet arbeidstaker rett til dekning av utgifter til sykebehandling i den grad offentlige trygder ikke dekker disse, mens §5.2.2 gir rett til inntil to års tjenestefri med full lønn ved arbeidsuførhet som skyldes yrkesskade. Det er altså et vilkår for ytelser etter begge

bestemmelser at det foreligger yrkesskade.

- (50) Tvisten om forståelsen av §§5.2.1 og 5.2.2 må, slik Arbeidsretten ser det, finne sin løsning ved en tolkning av §5.1 første avsnitt. Ifølge denne bestemmelsen skal det med « yrkesskade » i overenskomsten forstås « skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetaten som yrkesskade etter reglene i folketrygdloven kap. 13 ». Etter Arbeidsrettens oppfatning fremstår denne bestemmelsen etter sin ordlyd som en uttømmende definisjon av « yrkesskade », slik at det eneste vilkår som må være tilfredsstilt for at en skade eller sykdom skal anses som « yrkesskade » i overenskomstens forstand, er at skaden eller sykdommen er godkjent av trygdeetaten som yrkesskade etter folketrygdlovens kapittel 13.
- (51) Det må følge av dette at når det foreligger skade eller sykdom som er godkjent av trygdeetaten som yrkesskade, utløses automatisk krav på utgiftsdekning etter §5.2.1 og rett til tjenestefri etter §5.2.2. I denne sammenheng vil Arbeidsretten påpeke at det ut fra bevisførselen synes klart at Oslo kommune inntil slutten av 1990-årene eller rundt år 2000 konsekvent fulgte trygdemyndighetenes vedtak i saker etter disse bestemmelsene. Foranlediget av kommunens anførsler om at denne entydige praksis ikke nødvendigvis innebar en tariffrettslig forpliktelse til å følge trygdeetatens vedtak i ethvert tilfelle, vil retten bemerke at den faste og langvarige praksis må ha gitt arbeidstakersiden all grunn til å tro at det forelå en felles forståelse av de omtvistede bestemmelsene. Dersom Oslo kommune hadde et annet syn på tolkningen, måtte kommunen ha klargjort dette overfor motparten. Så vidt Arbeidsretten har forstått, har dette ikke vært noe forhandlingstema mellom partene. Retten bemerker i den forbindelse at det avsnittet i kommunens personalhåndbok som begge parter har henvist til, er for uklart til at retten finner å kunne legge vekt på det.

Arbeidsrettens syn på forståelsen av §5.1 fjerde avsnitt om erstatning ved ulykkesskade i tjenesten

- (52) Arbeidsretten vil til dette punkt innledningsvis bemerke at samredigeringen av den tidligere bestemmelsen om erstatning ved ulykke i tjenesten med andre bestemmelser, som for eksempel erstatning ved ulykkesskade under arbeidsreise eller tjenestereise, har resultert i en uheldig utforming av §5.1 fjerde avsnitt. Det er dårlig sammenheng i bestemmelsen rent språklig, og dette gjør den vanskelig å forstå. Ut fra forklaringene legger retten imidlertid til grunn at da bestemmelsen ble tatt inn i overenskomsten i 2002, var det ikke meningen å gjøre noen realitetsendring, slik at bestemmelsen for den del som dreier seg om erstatning for ulykke i tjenesten, var ment å ha samme innhold som §5.5 i overenskomsten for perioden 2000-2002 (se ovenfor under III).
- (53) I motsetning til i §§5.2.1 og 5.2.2 er ordet « yrkesskade » ikke brukt i §5.1 fjerde avsnitt. Derimot brukes begrepet « ulykkesskade i tjenesten ». Ordet « yrkesskade » er så vidt retten kan se, heller ikke brukt i bestemmelsens forgjengere. Etter Arbeidsrettens oppfatning er dette imidlertid ikke avgjørende. Retten viser i den sammenheng til folketrygdlovens §13-3, hvor yrkesskade defineres som en skade, en sykdom eller et dødsfall « som skyldes en arbeidsulykke ». Ut fra folketrygdlovens definisjon synes det således nærliggende å betrakte « yrkesskade » og « ulykkesskade i tjenesten » som synonymer. Etter Arbeidsrettens mening må dette være et vesentlig moment ved tolkningen av overenskomstens §5.1 fjerde avsnitt.
- (54) Avgjørende for retten er sammenhengen mellom §5.1 fjerde avsnitt og den tilsvarende bestemmelsen i 1976-overenskomstens §4.II nr. 4. Den gangen ble bestemmelsen plassert sammen med de øvrige yrkesskadebestemmelsene under overskriften « Ytelser ved yrkesskade (tjenesteulykke) ». I selve bestemmelsen ble uttrykket « ulykke i tjenesten » brukt. Ut fra sammenhengen i §4.II, inklusive overskriften, kan det ikke være tvil om at det med « ulykke i tjenesten » var ment det samme som « yrkesskade ». Videre følger det av bevisførselen at det under de senere revisjoner av overenskomsten ikke har vært partenes mening å endre det

materielle innholdet i bestemmelsen på annen måte enn at nivået på engangserstatningen er blitt økt. Det står derfor klart for retten at begrepet « ulykkesskade i tjenesten » i §5 fjerde avsnitt må tolkes synonymt med begrepet « yrkesskade » slik det er definert i §5 første avsnitt. Da må det også være slik at trygdeetatens godkjenning av en skade som yrkesskade er et tilstrekkelig vilkår for erstatning etter §5.1 fjerde avsnitt, på samme måte som ved ytelser etter §§5.2.1 og 5.2.2.

- (55) Retten bemerker videre at det også her inntil nylig synes å ha vært en entydig og langvarig praksis at ytelser etter overenskomsten er blitt gitt der godkjenning fra trygdeetaten har foreligget. Retten viser her til bemerkningene ovenfor om betydningen av praksis for forståelsen av §§5.2.1 og 5.2.2.
- (56) Dom blir å avsi i overensstemmelse med saksøkers påstand. Det antas at ordet « inntil » er kommet inn i påstandens punkt 3 ved en inkurie. I domsslutningen rettes derfor dette til « minimum » i overensstemmelse med ordlyden i overenskomsten.
- (57) Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

1. *Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.21, jf. overenskomsten §5.1, som gir dekning for utgifter ved yrkesskade, er slik å forstå at trygdeetatens godkjenning etter folketrygdlovens kap. 13 skal legges til grunn, og er bindende for begge parter, når det gjelder spørsmålet om det foreligger yrkesskade.*
 2. *Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.22, jf. overenskomsten §5.1, som gir rett til tjenestefri ved yrkesskade, er slik å forstå at trygdeetatens godkjenning etter folketrygdlovens kap. 13 skal legges til grunn, og er bindende for begge parter, når det gjelder spørsmålet om det foreligger yrkesskade.*
 3. *Overenskomsten mellom Fagforbundet og Oslo kommune 2004-2006 (dokument 25) §5.1 fjerde avsnitt som ved « ulykkesskade i tjenesten » gir rett til engangserstatning på minimum 15 G, er slik å forstå at trygdeetatens godkjenning etter folketrygdlovens §13 skal legges til grunn og er bindende for begge parter.*
-